

Asia C-285/07

A.T.

vastaan

Finanzamt Stuttgart-Körperschaften

(Bundesfinanzhofin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Direktiivi 90/434/ETY – Rajat ylittävä osakkeidenvaihto – Verotuksen neutraalisuus – Edellytykset – EY 43 ja EY 56 artikla – Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa asetetaan saatuja uusia osuuksia vastaan siirrettyjen osuuksien kirjanpitoarvon käyttämisen jatkamiselle ja näin ollen siirron neutraalisuudelle edellytykseksi se, että tämä arvo kirjataan ulkomaisen hankkivan yhtiön verotusta varten laadittuun taseeseen – Yhteensoveltuvuus

Tuomion tiivistelmä

Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeiden vaihtoihin sovellettava yhteinen verojärjestelmä – Direktiivi 90/434

(Neuvoston direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohta)

Eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohta ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan osakkeidenvaihdon yhteydessä hankitun yhtiön osakkaalta kannetaan veroa varojen siirrosta saadusta arvonkorotuksesta, joka koostuu siirrettyjen osuuksien alkuperäisten hankintakustannusten ja markkina-arvon välisestä erosta, paitsi jos hankkiva yhtiö kirjaa siirrettyjen osuuksien alkuperäisen kirjanpitoarvon verotusta varten laadittuun taseeseensa.

Direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohdan pakottavasta ja selvästä sanamuodosta ei ilmene millään tavalla, että yhteisön lainsäätäjän tahtona olisi ollut jättää jäsenvaltioille täytäntöönpanoa koskevaa harkintavaltaa, jonka avulla ne voisivat asettaa hankitun yhtiön osakkaiden hyväksi säädetylle verotuksen neutraalisuudelle kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetyn edellytyksen lisäksi ylimääräisiä edellytyksiä. Tällaisen täytäntöönpanoa koskevan harkintavallan jättäminen jäsenvaltioille olisi vastoin kyseisen direktiivin tarkoitusta, jona on perustaa yhteinen verojärjestelmä sen sijaan, että laajennettaisiin jäsenvaltioissa voimassa olevia kansallisia järjestelmiä yhteisön tasolle, koska näiden järjestelmien väliset erot ovat omiaan aiheuttamaan vääristymiä.

Lisäksi tällainen verolainsäädäntö, jonka tarkoituksena on sen estäminen, että verotus kierrettäisiin lopullisesti myös osuuksien vaihdon jälkeisessä vaiheessa, ja jossa kieltäydytään yleisesti myöntämästä direktiivissä 90/434 myönnettyjä veroetuuksia sen soveltamisalaan kuuluville osakkeidenvaihtoa koskeville liiketoimille pelkästään sillä perusteella, että hankkiva yhtiö ei ole arvioinut verotusta varten laaditussa taseessaan siirrettyjä osuuksia niiden alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, ei voi perustua direktiivin 90/434 11 artiklan 1 kohdan a alakohtaan eikä sen voida tällä perusteella katsoa olevan sen kanssa yhteensopiva. Jäsenvaltioiden on myönnettävä direktiivissä 90/434 säädetty verotukselliset edut 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetuille osakkeiden

vaihtoliiketoimille, paitsi jos näiden liiketointen ainoana tai yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu veropetos tai veron kiertäminen. Jäsenvaltiot voivat tämän artiklan nojalla poikkeuksellisesti yksittäistapauksissa kieltäytyä joko kokonaan tai osittain soveltamasta kyseisen direktiivin säännöksiä tai peruuttaa niistä saatavan hyödyn. Näin ollen kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset valvovat, onko suunnitellulla liiketoimella tällainen tarkoitus, ne eivät saa tyytyä soveltamaan ennalta määrättyjä yleisiä arviointiperusteita, vaan niiden on tapaus tapaukselta tutkittava liiketoimi kokonaisuudessaan.

Tässä asiayhteydessä siltä osin kuin tällaisen verolainsäädännön tarkoituksena on myös mahdollistaa veronkanto tapauksissa, joissa osoittautuisi, että verotusjärjestelmässä on aukko, jäsenvaltion ei voida sallia täyttävän yksipuolisesti tällaisia aukkoja, olettaen että tällaisia on, koska olisi vaarana, että estettäisiin direktiivin 90/434 tarkoituksen, jona on perustaa yhteinen verojärjestelmä, toteutuminen. Se, että sovellettavassa lainsäädännössä velvoitetaan hankitun yhtiön osakas toteuttamaan vastikkeena saatujen osakkeiden myöhemmät luovutukset ja että vastaanottavan yhtiön osakkeiden pörssikurssi on laskenut tämän jälkeen rajusti, eivät oikeuta sitä, että pelkkä osuuksien vaihto otettaisiin verotettavaksi tapahtumaksi, koska piileviä varoja ei ole realisoitu tähän päivään mennessä.

(ks. 26–27, 30–32, 34, 36 ja 39 kohta sekä tuomiolauselman)

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä joulukuuta 2008 (*)

Direktiivi 90/434/ETY – Rajat ylittävä osakkeidenvaihto – Verotuksen neutraalisuus – Edellytykset – EY 43 ja EY 56 artikla – Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa asetetaan saatuja uusia osuuksia vastaan siirrettyjen osuuksien kirjanpitoarvon käyttämisen jatkamiselle ja näin ollen siirron neutraalisuudelle edellytykseksi se, että tämä arvo kirjataan ulkomaisen hankkivan yhtiön verotusta varten laadittuun taseeseen – Yhteensoveltuvuus

Asiassa C-285/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on esittänyt 7.3.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.6.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

A.T.

vastaan

Finanzamt Stuttgart-Körperschaften,

Bundesministerium der Finanzenin

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Tizzano, A. Borg Barthet, E. Levits ja J. J. Kasel,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.4.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- A.T., edustajinaan Rechtsanwalt M. Schaden ja Rechtsanwalt H. Winkler sekä Professor W. Schön,
- Saksan hallitus, asiamiehinaan M. Lumma ja C. Blaschke,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinaan R. Lyal ja W. Mölls,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.11.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/434/ETY (EYVL L 225, s. 1) 8 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä EY 43 ja EY 56 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat A.T. ja Finanzamt Stuttgart-Körperschaften (yhtiöistä vastaava Stuttgartin veroviranomainen, jäljempänä Finanzamt) ja jossa on kyseessä viimeksi mainitun päätös verottaa rajat ylittävien osakkeidenvaihtojen yhteydessä varojen siirrosta saatua arvonkorotusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 90/434 ensimmäisen perustelukappaleen mukaan kyseisen direktiivin tarkoituksena on taata, että eri jäsenvaltioissa sijaitsevien yhtiöiden uudelleenjärjestelyjä, kuten sulautumisia, diffuusioita, varojensiirtoja ja osakkeidenvaihtoja ei estetä jäsenvaltioiden verosäännöksistä johtuvilla erityisillä rajoituksilla, haitoilla tai vääristymillä.

4 Tätä tarkoitusta varten kyseisessä direktiivissä perustetaan järjestelmä, jonka mukaan kyseisiä liiketoimia ei voida sellaisinaan verottaa. Näihin liiketoimiin liittyviä mahdollisia arvonkorotuksia voidaan pääsääntöisesti verottaa, mutta vasta niiden todella toteuduttua.

5 Direktiivin 90/434 neljässä ensimmäisessä sekä yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”eri jäsenvaltioissa sijaitsevia yhtiöitä koskevat sulautumiset, diffuusiot, varojensiirrot ja osakkeidenvaihdot saattavat olla tarpeen yhteisössä sisämarkkinoita vastaavien olosuhteiden

luomiseksi ja siten yhteismarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi; näitä liiketoimia ei saisi estää jäsenvaltioiden verosäännöksistä johtuvilla erityisillä rajoituksilla, haitoilla tai vääristymillä; tästä syystä olisi näitä uudelleenjärjestelyjä varten otettava käyttöön kilpailun suhteen neutraaleja verotussääntöjä, jotta yrityksillä olisi mahdollisuus mukautua yhteismarkkinoiden vaatimuksiin, lisätä tuottavuuttaan ja vahvistaa kansainvälistä kilpailukykyään,

nykyiset verosäännökset haittaavat näitä liiketoimia verrattuna niihin, jotka koskevat samassa jäsenvaltiossa olevia yrityksiä; tämä haitta olisi poistettava,

tämän tavoitteen toteuttaminen ei ole mahdollista laajentamalla jäsenvaltioissa voimassa olevia kansallisia järjestelmiä yhteisön tasolle, koska näiden järjestelmien väliset erot ovat omiaan aiheuttamaan vääristymiä; ainoastaan yhteinen verojärjestelmä tarjoaa mahdollisuuden tässä suhteessa tyydyttävään ratkaisuun,

yhteisen verojärjestelmän mukaan verotusta on vältettävä sulautumisen, diffuusion, varojensiirron ja osakkeidenvaihdon yhteydessä, samalla varmistaen siirtävän tai vastaanottavan yhtiön jäsenvaltion taloudelliset edut,

— —

jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus olla myöntämättä tämän direktiivin soveltamisesta johtuvaa etua, jos sulautumisen, diffuusion, varojensiirron tai osakkeidenvaihdon päämääränä on veropetos tai veron kiertäminen — —.”

6 Direktiivin 90/434 2 artiklan d alakohdassa määritetään, että ”osakkeidenvaihdolla” tarkoitetaan ”liiketoimintaa, jolla yhtiö hankkii toisen yhtiön yhtiöpääomasta itselleen tämän yhtiön äänienemmistön antavan osuuden, antaen vaihdossa toisen yhtiön osakkaille niiden arvopapereiden vastineeksi ensiksi mainitun yhtiön yhtiöpääomaa vastaavia arvopapereita ja mahdollisesti käteisvälirahan, jonka määrä ei kuitenkaan saa ylittää 10:tä prosenttia vaihdossa annettujen arvopapereiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa kirjanpitoarvosta”.

7 Kyseisen direktiivin 2 artiklan g ja h alakohdan mukaan ”hankitulla yhtiöllä” tarkoitetaan ”yhtiötä, josta toinen yhtiö hankkii osuuden arvopapereiden vaihdolla”, ja ”hankkivalla yhtiöllä” tarkoitetaan ”yhtiötä, joka hankkii osuuden arvopapereiden vaihdolla”.

8 Direktiivin 90/434 8 artiklan, joka kuuluu direktiivin II osastoon, jonka otsikkona on ”säännöt sulautumisista, diffuusioista ja osakkeiden vaihdoista”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sulautumisen, diffuusion tai osakkeidenvaihdon yhteydessä tapahtuva vastaanottavan tai hankkivan yhtiön yhtiöpääomia vastaavien arvopapereiden jakaminen siirtävän tai hankitun yhtiön osakkaalle vaihdossa vastikkeeksi jälkimmäisen yhtiön yhtiöpääomaa vastaavista arvopapereista, ei saa yksinään johtaa osakkaan tulon, voiton tai arvonkorotuksen verottamiseen.

2. Jäsenvaltioiden on asetettava 1 kohdan soveltamisen edellytykseksi, että osakas ei anna vaihdossa saamilleen arvopapereille suurempaa verotusarvoa kuin mikä vaihdetuilla arvopapereilla välittömästi ennen sulautumista, diffuusiota tai osakkeiden vaihtoa oli.

Edellä olevan 1 kohdan soveltaminen ei estä jäsenvaltioita verottamasta vastaanotettujen arvopapereiden myöhemmästä luovutuksesta johtuvaa voittoa samalla tavalla kuin ennen hankintaa olemassa olevien arvopapereiden luovutuksesta johtuvaa voittoa.

’Verotusarvolla’ tarkoitetaan sitä arvoa, jota käytetään tulosta, voitosta tai arvonkorotuksesta kannettavan veron määrittämiseksi mahdollisesti annettavassa voitto- tai tappiolaskelmassa.”

9 Direktiivin 90/434 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään erityisesti, että jäsenvaltio voi olla kokonaan tai osittain soveltamatta II osaston säännöksiä tai peruuttaa niistä saatavan hyödyn, jos osakkeidenvaihdon ainoana tai yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on veropetos tai veronkiertäminen.

Saksan lainsäädäntö

10 Yhtiöiden uudelleenjärjestelyjen verottamisesta 28.10.1994 annetun lain (Umwandlungssteuergesetz; BGBl. 1994 I, s. 3267; jäljempänä UmwStG), sellaisena kuin se on muutettuna, 23 §:n 4 momentissa säädetään direktiivin 90/434 3 artiklassa luetellut edellytykset täyttävässä, Euroopan unionissa sijaitsevassa pääomayhtiössä omistettujen osuuksien siirrosta toiseen Euroopan unionissa sijaitsevaan pääomayhtiöön.

11 Jos vastaanottavalla pääomayhtiöllä siis on tällaisen varojen siirron jälkeen omistuksensa nojalla, mukaan lukien vastaanotetut osuudet, todistettavasti ja välittömästi hallussaan enemmistö äänioikeuksista yhtiössä, jonka osuudet sille on siirretty, vastaanottavan pääomayhtiön saamien osuuksien arvostamiseen sovelletaan analogisesti UmwStG:n 20 §:n 2 momentin ensimmäisestä neljanteen ja kuudetta virkettä ja siirtävän pääomayhtiön vastaanottavalta pääomayhtiöltä saamien uusien osuuksien arvostamiseen sovelletaan analogisesti UmwStG:n 20 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä.

12 UmwStG:n 20 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan pääomayhtiö saa arvostaa siirretyn liikeomaisuuden sen kirjanpitoarvoon tai muuhun korkeampaan arvoon. Säännöksen toisen virkkeen mukaan arvostamisessa saadaan käyttää kirjanpitoarvoa myös silloin, jos siirretty liikeomaisuus on kauppaoikeudellisten säännösten mukaan arvostettava kauppaoikeudellisessa taseessa korkeampaan arvoon.

13 UmwStG:n 20 §:n 4 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että arvoa, johon pääomayhtiö arvostaa siirretyn liikeomaisuuden, pidetään siirtävän yhtiön kannalta yhtiön osuuksien luovutushintana ja ostokustannuksina. UmwStG:ssä edellytetään tämän viimeksi mainitun säännön osalta kaksinkertaista kirjanpitoarvosidontaa, eli tämän säännön mukaan siirtävä yhtiö voi jatkaa siirrettyjen osuuksien kirjanpitoarvojen käyttämistä vain, jos myös vastaanottava pääomayhtiö arvostaa kyseiset osuudet niiden kirjanpitoarvoon. UmwStG:ssä ei tältä osin tehdä eroa Saksassa ja ulkomailla toteutettujen varojensiirtojen suhteen, vaan molempia tilanteita kohdellaan samalla tavalla.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 A.T:n, joka on saksalainen osakeyhtiö, yritysryhmään kuului saksalainen rajavastuuyhtiö C-GmbH, jonka osuuksista se omisti 89,5 prosenttia.

15 A.T. siirsi 28.4.2000 nämä osuudet ranskalaiselle G-SA-osakeyhtiölle vastikkeena tämän yhtiön uusista osakkeista, jotka vastasivat 1,47:ää prosenttia osakepääomasta ja jotka olivat peräisin osakepääoman korotuksesta. Saadut osakkeet, joiden pörssikurssi laski tämän jälkeen rajusti, oli luovutettava edelleen viiden vuoden kuluessa rahoitusmarkkinoiden valvontaa koskevien sääntöjen nojalla.

16 Koska emoyhtiö A.T:n C-GmbH:ssa omistamia osuuksia ei ollut niiden luovuttamisen jälkeen arvostettu G-SA:n kauppaoikeudellisessa ja verotusta varten laaditussa taseessa näiden osuuksien kirjanpitoarvoon, kuten siihen asti oli tehty A.T:n verotusta varten laaditussa taseessa, vaan mainittujen osuuksien varojen siirtämistä koskevassa sopimuksessa vahvistettuun markkina-arvoon, Finanzamt katsoi UmwStG:n 23 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen ja 20 §:n 4

momentin ensimmäisen virkkeen sekä Bundesministerium der Finanzenin (BMF, liittovaltion valtiovarainministeriö) antamien ohjeiden perusteella, että A.T. ei saanut vuoden 2000 verotuksensa yhteydessä jatkaa C-GmbH:n luovutettujen osuuksien alkuperäisten kirjanpitoarvojen käyttämistä vastikkeena saamiensa G-SA:n osuuksien arvona. Finanzamt katsoi näin ollen, että varojen siirto oli verollinen tapahtuma, ja se verotti täten varojen siirrosta saadusta arvonkorotuksesta, joka vastasi C-GmbH:n osuuksien alkuperäisten hankintakustannusten ja markkina-arvon välistä eroa.

17 Valitus, jonka A.T. teki näiden säännösten nojalla tehdyistä veropäätöksistä, hyväksyttiin ensimmäisessä oikeusasteessa. Finanzamt haki tämän jälkeen muutosta Revision-menettelyssä ennakkoratkaisupyyntöä esittäneessä tuomioistuimessa. Mainittu tuomioistuin katsoo, että UmwStG:n nojalla A.T:n muutoksenhaku on hylättävä. UmwStG:n nojalla C-GmbH:ssa omistettut osuudet olisi näet pitänyt arvostaa niiden kirjanpitoarvoon G-SA:n taseessa, mikä olisi lisäksi ollut mahdollista Ranskan oikeuden nojalla.

18 Koska Bundesfinanzhof oli kuitenkin epävarma siitä, onko edellytys kaksinkertaisesta kirjanpitoarvosidonnasta rajat ylittävien varojensiirtojen tapauksessa yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa, se päätti lykätä ratkaisun antamista ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 90/434] 8 artiklan 1 ja 2 kohta esteenä sellaiselle jäsenvaltion verosääntelylle, jonka mukaan siirrettäessä yhteisön pääomayhtiössä omistettuja osuuksia toiseen yhteisön pääomayhtiöön siirtävän yhtiön on mahdollista jatkaa siirrettyjen osuuksien kirjanpitoarvojen käyttämistä vain silloin, kun vastaanottava pääomayhtiö on omalta osaltaan arvostanut siirretyt varat niiden kirjanpitoarvoihin (kaksinkertainen kirjanpitoarvosidonta (doppelte Buchwertverknüpfung))?”

2) Jos tähän kysymykseen annetaan kieltävä vastaus, onko edellä oleva sääntelytilanne ristiriidassa EY 43 ja EY 56 artiklan kanssa, vaikka niin sanottua kaksinkertaista kirjanpitoarvosidontaa vaaditaan myös silloin, kun pääomayhtiössä omistettut osuudet siirretään yleisesti verovelvolliseen pääomayhtiöön?”

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

19 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, onko direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohta esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan osakkeidenvaihdon yhteydessä hankitun yhtiön osakkaalta kannetaan veroa varojen siirrosta saadusta arvonkorotuksesta, joka vastaa siirrettyjen osuuksien alkuperäisten hankintakustannusten ja markkina-arvon välistä eroa, ellei hankkiva yhtiö kirjaa siirrettyjen osuuksien alkuperäisen kirjanpitoarvon verotusta varten laadittuun taseeseensa.

20 Aluksi on muistutettava, että direktiivin 90/434 8 artiklan 1 kohdan mukaan osakkeidenvaihdon yhteydessä tapahtuva hankkivan yhtiön yhtiöpääomia vastaavien arvopapereiden jakaminen hankitun yhtiön osakkaalle vaihdossa vastikkeeksi jälkimmäisen yhtiön yhtiöpääomaa vastaavista arvopapereista, ei saa yksinään johtaa osakkaan tulon, voiton tai arvonkorotuksen verottamiseen.

21 Tällä verotuksen neutraalisuuden vaatimuksella hankitun yhtiön osakkaiden osalta direktiivissä 90/434 pyritään, kuten käy ilmi sen ensimmäisestä ja neljännestä perustelukappaleesta, takaamaan, että eri jäsenvaltioissa sijaitsevia yhtiöitä koskevia osakkeidenvaihtoja ei estetä jäsenvaltioiden verosäännöksistä johtuvilla erityisillä rajoituksilla, haitoilla tai vääristymillä.

22 Tämä verotuksen neutraalisuuden vaatimus ei ole kuitenkaan ehdoton. Direktiivin 90/434 8 artiklan 2 kohdassa näet säädetään, että jäsenvaltioiden on asetettava 1 kohdan soveltamisen edellytykseksi, että osakas ei anna vaihdossa saamilleen arvopapereille suurempaa verotusarvoa kuin mikä vaihdetuilla arvopapereilla välittömästi ennen osakkeidenvaihtoa oli.

23 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ja erityisesti ensimmäisestä ennakkoratkaisukysymyksestä käy ilmi, pääasiassa kyseessä olevan Saksan lainsäädännön mukaan hankitun yhtiön osakas voi jatkaa siirrettyjen osuuksien kirjanpitoarvon käyttämistä vaihdossa saamiensa arvopapereiden arvona, jos myös hankkiva yhtiö arvostaa kyseiset osuudet niiden alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

24 Saksan hallitus toteaa tämän osalta, että tällainen vaatimus kaksinkertaisesta kirjanpitoarvosidonnasta on yhteensopiva direktiivin 90/434 kanssa, koska siinä ei mainita mitään siirrettyjen osuuksien arvostuksesta hankkivan yhtiön taseessa ja jätetään näin ollen jäsenvaltioille täytäntöönpanoa koskevaa harkintavaltaa.

25 Tällaista kyseisen direktiivin tulkintaa ei voida hyväksyä.

26 Aluksi on todettava, että direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohdan pakottavasta ja selvästä sanamuodosta ei ilmene millään tavalla, että yhteisön lainsäätäjän tahtona olisi ollut jättää jäsenvaltioille täytäntöönpanoa koskevaa harkintavaltaa, jonka avulla ne voisivat asettaa hankitun yhtiön osakkaiden hyväksi säädetylle verotuksen neutraalisuudelle ylimääräisiä edellytyksiä.

27 Lisäksi tällaisen täytäntöönpanoa koskevan harkintavallan jättäminen jäsenvaltioille olisi vastoin kyseisen direktiivin tarkoitusta, jona, kuten käy ilmi jo sen otsikosta ja muun muassa kolmannesta perustelukappaleesta, on perustaa yhteinen verojärjestelmä sen sijaan, että laajennettaisiin jäsenvaltioissa voimassa olevia kansallisia järjestelmiä yhteisön tasolle, koska näiden järjestelmien väliset erot ovat omiaan aiheuttamaan vääristymiä.

28 Lisäksi se, että eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskevien osakkeenvaihtojen verotuksen neutraalisuudelle, sellaisena kuin siitä on säädetty direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa, asetettaisiin ylimääräinen edellytys, jonka mukaan hankkivan yhtiön on kirjattava siirrettyjen osuuksien alkuperäinen kirjanpitoarvo verotusta varten laadittuun taseeseensa, olisi vastoin tämän direktiivin tavoitetta, jona on yritysten rajat ylittävien toimintojen uudelleenjärjestämiseen kohdistuvien verotuksellisten esteiden poistaminen varmistamalla, ettei osuuksien mahdollisia arvonnousuja verotettaisi ennen niiden tosiasiallista toteutumista (ks. vastaavasti asia C-321/05, Kofoed, tuomio 5.7.2007, Kok. 2007, s. I-5795, 32 kohta).

29 Saksan hallitus kuitenkin toteaa, että pääasiassa kyseessä olevassa Saksan lainsäädännössä noudatetaan direktiivin 90/434 tarkoitusta, jona on myöntää lykkäys verotukseen eikä lopullista vapautusta. Rajat ylittävän osakkeidenvaihdon osalta kaksinkertaista kirjanpitoarvosidontaa koskevan edellytyksen tarkoituksena on sen mukaan nimenomaan estää se, että – ainoa – verotus kierrettäisiin siirtämällä osuudet maan rajojen ulkopuolelle, mikä johtaisi siihen, että osuuksien luovutuksista ei kannettaisi mitään veroa ulkomaisen hankkivan yhtiön eikä myöskään kotimaisen hankitun yhtiön osalta.

30 Siltä osin kuin Saksan hallitus pyrkii tällä tavoin esittämään, että pääasiassa kyseessä oleva Saksan lainsäädäntö on välttämätöntä sen estämiseksi, että verotus kierrettäisiin lopullisesti myös osuuksien vaihdon jälkeisessä vaiheessa, on muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus todeta, että jäsenvaltioiden on myönnettävä direktiivissä säädetyt verotukselliset edut 2 artiklan d alakohdassa tarkoitetuille osakkeiden vaihtoliiketoimille, paitsi jos näiden liiketoimien ainoana tai yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdan a

alakohdassa tarkoitettu veropetos tai veron kiertäminen (asia C-28/95, Leur-Bloem, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4161, 40 kohta).

31 Jäsenvaltiot voivat direktiivin 90/434 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla poikkeuksellisesti yksittäistapauksissa kieltäytyä joko kokonaan tai osittain soveltamasta kyseisen direktiivin säännöksiä tai peruuttaa niistä saatavan hyödyn (em. asia Kofoed, tuomion 37 kohta). Kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset valvovat, onko suunnitellulla liiketoimella tällainen tarkoitus, ne eivät kuitenkaan saa tyytyä soveltamaan ennalta määrättyjä yleisiä arviointiperusteita, vaan niiden on tapaus tapaukselta tutkittava liiketoimi kokonaisuudessaan (em. asia Leur-Bloem, tuomion 41 kohta).

32 Näin ollen on todettava, että jäsenvaltion verolainsäädäntö, jossa, kuten esillä olevan asian kohteena olevan kaltaisessa lainsäädännössä, kieltäydytään yleisesti myöntämästä direktiivissä 90/434 myönnettyjä veroetuuksia sen soveltamisalaan kuuluville osakkeidenvaihtoa koskeville liiketoimille pelkästään sillä perusteella, että hankkiva yhtiö ei ole arvioinut verotusta varten laaditussa taseessaan siirrettyjä osuuksia niiden alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, ei voi perustua direktiivin 90/434 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan eikä sen voida tällä perusteella katsoa olevan sen kanssa yhteensopiva.

33 Tässä asiayhteydessä on lisäksi todettava, ilman että Saksan hallitus olisi kiistänyt tätä, että A.T. toteaa huomautuksissaan, että pääasiassa kyseessä oleva osakkeidenvaihtotoimi on toteutettu ainoastaan Yhdysvaltojen pörssisäännösten noudattamiseksi ja että G-SA on säilyttänyt hankkimansa C-GmbH:n osuudet siihen asti itsellään.

34 Siltä osin kuin pääasian kohteena olevan lainsäädännön tarkoituksena on, kuten Saksan hallitus on istunnossa todennut, sekä estää väärinkäytökset että myös mahdollistaa veronkanto tapauksissa, joissa osoittautuisi, että verotusjärjestelmässä on aukko, on todettava, että siitä, että jäsenvaltion sallittaisiin täyttävän yksipuolisesti tällaisia aukkoja, olettaen että tällaisia on, olisi vaarana, että estettäisiin direktiivin 90/434 tarkoituksen, jona on, kuten on todettu edellä 27 kohdassa, perustaa yhteinen verojärjestelmä, toteutuminen.

35 Tämän osalta on muistutettava, että direktiivin 90/434 neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että direktiivin tarkoituksena on varmistaa hankitun yhtiön jäsenvaltion taloudelliset edut. Näin ollen direktiivin 90/434 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että kyseisen artiklan 1 kohdan soveltaminen ei estä jäsenvaltioita verottamasta vastaanotettujen arvopapereiden myöhemmästä luovutuksesta johtuvaa voittoa samalla tavalla kuin ennen hankintaa olemassa olevien arvopapereiden luovutuksesta johtuvaa voittoa.

36 Kuten komissio huomauttaa, se, että pääasiassa pörssisäännökset velvoittivat A.T:tä toteuttamaan vastikkeena saatujen osakkeiden myöhemmät luovutukset ja että G-SA:n osakkeiden pörssikurssi laski tämän jälkeen rajusti, eivät oikeuta sitä, että pelkkä osuuksien vaihto otettaisiin verotettavaksi tapahtumaksi, koska piileviä varoja ei ole realisoitu tähän päivään mennessä.

37 Lisäksi on huomattava, kuten Saksan hallitus myöntää, että Saksan veroviranomaiset eivät hyötyisi siirrettyjen osakkuuksien myöhemmin tapahtuvan luovutuksen verotuksessa siitä, että hankkiva yhtiö kirjaisi kyseisten osuuksien alkuperäisen kirjanpitoarvon, vaan tämä hyödyttäisi pikemminkin Ranskan veroviranomaisia, minkä vuoksi vaikuttaa vielä vähemmän siltä, että Saksan lainsäädännössä olisi tarpeen asettaa tällainen edellytys.

38 Esillä olevassa asiassa on erityisen vaikeaa havaita todellista tarvetta edellytykselle siirrettyjen osuuksien kaksinkertaisesta kirjanpitoarvosidonnasta, koska, kuten A.T. ja komissio ovat todenneet kirjallisissa huomautuksissaan ja Saksan hallitus on vahvistanut istunnossa,

UmwStG:n säännöksiä on tällä välin muutettu siten, että kyseistä edellytystä ei sovelleta enää vuodesta 2007 lukien eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin osakkeidenvaihtoihin.

39 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 90/434 8 artiklan 1 ja 2 kohta ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan osakkeidenvaihdon yhteydessä hankitun yhtiön osakkaalta kannetaan veroa varojen siirrosta saadusta arvonkorotuksesta, joka koostuu siirrettyjen osuuksien alkuperäisten hankintakustannusten ja markkina-arvon välisestä erosta, paitsi jos hankkiva yhtiö kirjaa siirrettyjen osuuksien alkuperäisen kirjanpitoarvon verotusta varten laadittuun taseeseensa.

40 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/434/ETY 8 artiklan 1 ja 2 kohta ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan osakkeidenvaihdon yhteydessä hankitun yhtiön osakkaalta kannetaan veroa varojen siirrosta saadusta arvonkorotuksesta, joka koostuu siirrettyjen osuuksien alkuperäisten hankintakustannusten ja markkina-arvon välisestä erosta, paitsi jos hankkiva yhtiö kirjaa siirrettyjen osuuksien alkuperäisen kirjanpitoarvon verotusta varten laadittuun taseeseensa.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.